

of cognitive processes, such as contextual thinking or the ability to reveal the values of lexical units through the context. With the development of this ability, it should be noted that each language unit has a definite place in corresponding semantic environment of conceptual situation of the language, necessary for a single contextual possibility of conveying the content of text or speech.

Contextual thinking is closely connected with attention, because this mental process provides both the accuracy and depth of perception of the text or speech, and their understanding.

The process of memory (in particular, short-term memory) ensures that the contextual value of lexical units is retained throughout the text or speech and, in the absence of external stimuli, long-term memory is formed on the basis of short-term memory, fully reproduced as necessary.

Components of the mastering of foreign language vocabulary: knowledge, skills, cognitive processes: contextual thinking, process-

es of memory, attention and perception – are developed with great success if the cognitive activity of students in the educational process of medical HEI is ensured.

REFERENCES:

1. Alekseeva P.D. Functional interaction of operational and long-term memory when mastering by verbal translation / P.D. Alekseeva. – Minsk, 1992. – 96 p.
2. Arutyunova N.D. The sentence and its meaning / N.D. Arutyunova. – M. : Nauka, 1976. – 384 p.
3. Vygotsky L.S. Thinking and Speech / L.S. Vygotsky // Collected Works in 6 volumes. – M. : Pedagogics, 1982. – T. 2. – 361 p.
4. Kolganova S.O. Semantic Violations in the Relationship between the Word and the Context / S.O. Kolganova. – Yekaterinburg, 1976. – 276 p.
5. Kolshansky G.V. Contextual Semantics / G.V. Kolshansky. – M. : Nauka, 1980. – 151 p.
6. Psycholinguistic studies of the meaning of the word and understanding of the text / Head. Ed. A.A. Zalevskaya and others. – Kalinin : KSU, 1988. – 165 p.
7. Repkina G.V. Investigation of operational memory: Author's abstract / G.V. Repkina. – M., 1967. – 17 p.

УДК 378:147+378.661.014.3

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ДОСВІДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР В УКРАЇНІ

Пікон К.С., віце-президент
Global Professional Consulting, США

У статті проаналізовано основні особливості американської вищої освіти. Розглянуто специфіку професійної підготовки медичних сестер у США. Охарактеризовано основні етапи та програми здобуття медичними сестрами США професійної освіти. Зіставлено особливості професійної освіти медичних сестер в Україні в порівнянні з медсестринською освітою в США. Подано рекомендації щодо можливостей використання американського досвіду професійної підготовки фахівців сестринської справи в системі професійної освіти медичних сестер в Україні.

Ключові слова: медична сестра, медсестринська освіта, ступенева освіта, професійна підготовка медичних сестер у США, професійна освіта медсестер в Україні.

В статье проанализированы основные особенности американского высшего образования. Рассмотрена специфика профессиональной подготовки медицинских сестер в США. Охарактеризованы основные этапы и программы получения медицинскими сестрами США профессионального образования. Сопоставлены особенности профессионального образования медицинских сестер в Украине по сравнению с медсестринским образованием в США. Представлены рекомендации относительно возможностей использования американского опыта профессиональной подготовки специалистов сестринского дела в системе профессионального образования медицинских сестер в Украине.

Ключевые слова: медицинская сестра, медсестринское образование, ступенчатое образование, профессиональная подготовка медицинских сестер в США, профессиональное образование медсестер в Украине.

Pikon K.S. POSSIBILITIES OF THE AMERICAN EXPERIENCE OF NURSES PROFESSIONAL TRAINING USE IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION OF NURSES IN UKRAINE

The main features of American higher education are analyzed in the article. Specificity of professional training of nurses in the USA is considered. The main stages and programs of obtaining professional education by the USA nurses are described. Features of vocational education of nurses in Ukraine and nursing education in the United States are compared. Recommendations regarding the possibilities of using the American experience of professional training of nursing specialists in the system of vocational education of nurses in Ukraine are presented.

Key words: nurse, nursing education, stage education, nurses' professional training in the USA, professional nursing education in Ukraine.

Постановка проблеми. Майже одночасно зі здобуттям Україною незалежності, у 1992 році, запроваджено ступеневість вищої освіти. Упровадження ступеневої вищої освіти, за свідченням Ю. Філіповича, відкриває нові можливості для задоволення потреб особи, сприяє гнучкості загальноосвітньої, загальнокультурної та наукової підготовки фахівців, підвищенню їх соціального захисту на ринку праці й інтеграції у світове освітянське співтовариство [6, с. 150]. Основним документом, що регулює ступеневість вищої освіти в Україні, є Закон України «Про вищу освіту», який реалізовується на кількох рівнях. Зокрема, Законом передбачено чотири рівні акредитації ВНЗ: перший – училища, технікуми; другий – коледжі; третій і четвертий – інститути, університети, академії, консерваторії. Окрім того, в Україні існує диференціація типів ВНЗ: Національний вищий навчальний заклад, університет, академія, інститут, коледж, технікум, училище. Ступеневість вищої освіти в Україні виявляється й у тому, що у ВНЗ готують фахівців за різними освітньо-кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр [6, с. 150].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні аспекти професійної підготовки медичних сестер відображено в працях О. Тарасенко, Н. Лісної-Міської, І. Губенко, Г. Кадучакової та ін. Проблему підготовки медичних сестер у США досліджували С. Ястремська, Р. Залілов, І. Мельничук, С. ЛаРокко та ін. Підготовка медичних сестер України до професійної діяльності була предметом досліджень І. Махновської, С. Ястремської, І. Мельничук та ін.

Попри те що дослідники неодноразово звертали увагу на різні аспекти професійної освіти медичних сестер, практично невивченим залишається питання щодо можливостей використання досвіду західних країн, зокрема США, у галузі професійної медсестринської освіти в Україні.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення можливостей використання американського досвіду професійної підготовки фахівців сестринської

справи в системі професійної освіти медичних сестер в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Епоха глобалізації суттєво впливає на систему вищої освіти різних країн. У цьому плані США не є винятком. Попри те що американські заклади вищої освіти залишаються незмінною, консервативною частиною суспільної структури, це є лише зовнішнім виглядом. Досить часто саме американські ВНЗ демонструють ранні ознаки змін задовго до того, як глобалізаційний процес повною мірою виявляє себе в інших країнах. На думку О. Замуліна, при більш детальному розгляді американські університети виявляють численні зміни, тісно пов'язані між собою, що певною мірою дає змогу говорити про кристалізацію нової парадигми університетської освіти. Передусім ідеться про виникнення нового зразка освіти, що перетворює всі складові компоненти університетської структури й сам університет на дещо інше, порівняно з його традиційним розумінням [1, с. 1].

Зміни, що нині відбуваються в системі вищої освіти США, відображаються не лише в загальних аспектах управління ВНЗ, а й у питаннях конкретного формування навчальних програм та управління процесом навчання.

Важливою рисою системи вищої професійної освіти в США, зокрема й медсестринської освіти, є міждисциплінарність. *Interdisciplinary* й *multidisciplinary* – два основоположні поняття в американських ВНЗ. Вони означають передусім те, що практично жоден традиційний предмет викладання, традиційна спеціальність або галузь знання в чистому вигляді більше не влаштовує потенційних студентів. Постійно й у великій кількості потрібні нові складові освітні продукти, які в будь-якій комбінації будуть містити компонент бізнес-освіти та менеджменту. На думку О. Замуліна, такий стан речей невдовзі може призвести до того, що факультети як структурні одиниці ВНЗ почнуть відмирати. Вони поступатимуться місцем динамічним міждисциплінарним програмам, які відкриваються й закриваються відповідно до запитів ринку

та спираються на рухливий кадровий склад професорів, які працюють на підставі договору. Отже, імовірно є можливість формування нового типу професора (викладача). Він зможе легко переналаштовувати своє викладання, бути фахівцем у декількох суміжних галузях, знайде контакт із будь-якою аудиторією незалежно від рівня її підготовки, оперуватиме мультимедійними технологіями [1, с. 4].

Особливістю роботи медичних сестер у західних країнах є те, що вони мають можливість для кар'єрного та професійного зростання, що, у свою чергу, визначає особливості процесу професійної підготовки фахівців сестринської справи. Як правило, сестринська праця передбачає високий рівень освіти. У цьому контексті в країнах Західної Європи та США реалізовується концепція освіти протягом усього життя, неперервної освіти («long life education»).

Так, у країнах Західної Європи та США в цьому контексті реалізована концепція освіти протягом усього життя. Як зазначає О. Тарасенко, для освіти медичних сестер у США характерною є певна диференціація. Так, першим етапом одержання медсестринської освіти є кілька місяців на курсах перепідготовки для випускників шкіл (для роботи сертифікованим помічником медичної сестри). Наступним етапом стає одно-дво-трирічне навчання в медичних училищах (медсестринських школах). Далі медичні сестри можуть здобувати університетську освіту (випускник отримує ступінь бакалавра сестринської справи), післядипломну освіту в магістратурі, одержувати науковий ступінь доктора наук із сестринської справи (PhD) [5].

Нині в США існує 3 основні способи підготовки ліцензованих медсестер (Registered nurse – RN): підготовка для отримання ступеня бакалавра (baccalaureate degree – BS), ступеня асоціата (associate degree – AD) і диплома.

За свідченням С. ЛаРокко, всі три згадані програми підготовки передбачають вивчення біологічних наук, сестринської теорії і практики й отримання практичного досвіду. Для отримання ступеня бакалавра (BS) потрібно вчитися в коледжі чи університеті протягом чотирьох років. Слід зауважити, що це перший ступінь вищої освіти, який нині лише починають упроваджувати в Україні. Важливо, що програма підготовки бакалавра медсестринства передбачає вивчення здобувачами цього ступеня великої кількості гуманітарних дисциплін на додачу до фахових, сестринських навчальних курсів [3, с. 41].

Ступінь асоціата може бути отриманий у місцевих коледжах (community colleges) і коледжах нижчого ступеня (junior colleges). Термін навчання в таких закладах становить 2–3 роки. Водночас програми для отримання диплома пропонуються здебільшого лікарнями, де термін навчання становить 3 роки. Статистичні відомості свідчать, що у 2014 р. в США існувало 709 програм для отримання ступеня асоціата і близько 70 – для отримання диплома в школах при лікарнях (Bureau of Labor Statistics, 2014) [3, с. 42].

Суттєвим є той факт, що для людей, які вже мають ступінь бакалавра в іншій галузі, в американських ВНЗ існують прискорені програми для отримання ступеня бакалавра сестринської справи. Зазвичай навчання займає 12–18 місяців, але до початку навчання може знадобитися додатковий час, щоб пройти основні наукові дисципліни, якщо вони не були пройдені під час отримання вже наявного ступеня бакалавра. У 2008 р. в США існувало близько 200 таких програм і ще близько 40 перебували на стадії розроблення. Згідно з даними Управління охорони здоров'я і медичного обслуговування (Health Resources & Services Administration), підготовка за більшістю з них почалася в останні 15 років. Очевидною є доцільність застосування такого підходу в Україні. Можливість здобувати ступінь бакалавра, маючи вже наявний диплом в іншій галузі, значно скорочує час навчання, натомість створює для здобувача ступеня умови, в яких він може зосередитися на засвоєнні теоретичного і практичного матеріалу з фахових дисциплін.

З 60-х рр. минулого століття Американська асоціація медсестер (American Nurses Association, ANA) виступає за те, щоб розглядати ступінь бакалавра як обов'язковий для будь-якої медсестри. У деяких штатах розробляються закони, відповідно до яких усім медсестрам (медбратам) необхідно буде отримати ступінь бакалавра протягом 10 років після отримання першої ліцензії [3, с. 42].

На особливу увагу заслуговує аналіз змісту підготовки медичних сестер у США. Такі навчальні курси, як анатомія і фізіологія, мікробіологія і хімія, а також суспільні науки, такі як психологія й соціологія, є основними компонентами будь-якої програми підготовки. Серед спеціальних дисциплін, що вивчаються здобувачами медсестринської освіти, варто відзначити такі курси, як «Основи сестринської практики», «Сестринська справа в хірургії (для дорослих)», «Педіатрія», «Сестринська справа в галузі забезпечення психічного здоров'я» та «Акушерство» [8, с. 13].

Специфічною особливістю програми бакалаврату є те, що вона, як правило, включає в себе вивчення здоров'я населення певної території (міста, округу, штату) (community health nursing), причому в обов'язок студента входить надання допомоги пацієнтам на дому. Використання такої практики є доцільним і в системі вищої освіти в Україні, оскільки часто процес здобуття майбутніми медичними сестрами професійної освіти є дещо академічним, позбавленим достатньої кількості практичних занять, під час яких студенти мали б змогу в реальних умовах відпрацьовувати професійні навички.

Дисципліна «Оцінка здоров'я» може вивчатися як окремих курс або бути складовою частиною основного курсу. Програми підготовки бакалаврів для наукових досліджень у сестринській справі включають у себе такі навчальні курси, як статистика, фармакологія й патофізіологія. У програмах підготовки асоціатів ці дисципліни є, як правило, частиною інших і вивчаються поверхово. У зв'язку зі значним збільшенням в останні десятиліття кількості людей похилого віку догляд за ними може бути як окремою дисципліною, так і дисципліною, включеною в курс по догляду за літніми людьми [8, с. 15].

Додатково майбутніми медсестрами в США можуть вивчатися етика, історія сестринської справи, сучасні проблеми сестринської справи, лідерство, розвиток людини. Часто в програми включають курси зі спілкування (ділового, професійного). У всіх програмах виокремлено час для проходження практики в різних закладах.

Випускники, які навчалися за всіма трьома програмами, повинні бути готові до здійснення безпосереднього догляду за пацієнтами. У випускників, які отримали ступінь бакалавра, найбільше можливостей для кар'єрного зростання; найчастіше вони продовжують навчання, щоб стати адміністраторами, дослідниками, клінічними фахівцями (clinical specialists) або практикуючими медсестрами (nurse practitioners) [3, с. 42].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, нині система вищої медсестринської освіти в США представлена різними програмами. Окрім того, для вищої освіти США, зокрема медсестринської освіти, характерними є ступеневість і міждисциплінарність. Саме завдяки такій організації навчання майбутніх медичних сестер у США уможливується реалізація принципу навчання протягом усього життя, коли фахівці поступово, переходячи від одного ступеня освіти до іншого, підвищують свій профе-

сійний рівень і вдосконалюють уміння й навички. Важливою ознакою медсестринської освіти в США є акцент на практиці, формуванні професійних навичок у конкретних життєвих ситуаціях. Визначені особливості професійної підготовки медичних сестер у США визначають якість медсестринської освіти, є її запорукою. Доцільним є використання окремих здобутків американської медсестринської освіти системою професійної підготовки медичних сестер в Україні, зокрема ступеневості, диференціації навчальних програм для фахівців, які мають різну базову освіту, акцентування уваги на практичних професійних ситуаціях з метою формування фахових знань, умінь і навичок. Проведене дослідження не вичерпує всієї глибини проблеми. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у формуванні конкретних рекомендацій щодо застосування американського досвіду вищої медсестринської освіти в процесі професійної підготовки майбутніх медичних сестер в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Американское университетское образование / [О.А. Замулин, Б.Г. Капустин, Д.Л. Константиновский и др.] [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://fir.nes.ru/~ozamulin/NTFtrip_report.pdf.
2. Залилов Р.Ю. Уровневая система подготовки по медицинским специальностям в России и США на примере Новгородского и Массачусетского университетов / Р.Ю. Залилов, А. Босхонджиев, Н.А. Лебедева // Вестник Новгородского государственного ун-та. – 2011. – № 64. – С. 32–34.
3. ЛаРокко С.А. Обучение медсестер в США / С.А. ЛаРокко // Медицинская сестра. – 2010. – № 8. – С. 41–43.
4. Махновська І.Р. Професійна підготовка магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / І.Р. Махновська. – Житомир, 2015. – 312 с.
5. Тарасенко Е.А. Перспективы образования медицинских сестер / Е. А. Тарасенко [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.vmsn.ru/media/file/binary/2017/4/29/202249015022/tarasenko_pdf.pdf?srv=app1.
6. Філіпович Ю. Ступенева освіта – сучасний підхід до впровадження конкурентоспроможності на ринку праці / Ю. Філіпович, А. Філіпович // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 1.1. – С. 149–156.
7. Ястремська С.О. Ретроспективний аналіз наукових передумов становлення світової та вітчизняної систем медсестринської освіти / С. О. Ястремська // Молодий вчений. – 2017. – № 4(44). – С. 510–514.
8. Kadučáková H. Using of effective methods of education in nursing / H. Kadučáková // Studia Medyczne Akademii Świętokrzyskiej. – 2007. – Т. 7. – С. 11–17.